

SPOLOČENSKÁ ZODPOVEDNOSŤ SOCIÁLNYCH MÉDIÍ V ONLINE PRIESTORE A MOŽNOSTI JEJ REGULÁCIE

SOCIAL RESPONSIBILITY OF SOCIAL MEDIA IN THE ONLINE SPACE AND POSSIBILITIES OF ITS REGULATION

Tatiana Hajdúková

Abstract

The Internet environment makes the conditions for the public presentation of opinions and views more accessible to individuals than ever before. This is due to the low financial costs associated with the provision of online services on devices that are extremely user-friendly, flexible and popular, which is reflected in the huge number of regular users. The Internet has become an unrivalled, wide-ranging source of information, the quantity of which is such that questions not only of its quality and credibility, but also of the individual's ability to evaluate the content, are rightly coming under scrutiny. The applied problem of controlling the content of the Internet lies not only in defining what content should not be published so as to preserve the constitutionally guaranteed freedom of expression and free access to information, but also in determining the entity that should decide on the appropriateness of the content and according to what criteria. The aim of this paper is to reflect on the real possibilities and the need to regulate social media content in the online environment. The paper highlights the habits of activities carried out on the Internet by different age groups in the Slovak Republic in 2023.

Keywords: Internet, Informations, Age, Security

JEL Code: O34, O38

1 Využívanie informačných komunikačných technológií

Prenikanie informačných a komunikačných technológií (IKT) prakticky do všetkých sfér ľudskej činnosti predstavuje jeden z najvýraznejších znakov spoločnosti 21. storočia. Prudký vzostup dostupnosti a disponibility IKT výrazne ovplyvňuje spôsob života v profesijnom aj súkromnom živote osôb, najmä v dôsledku ich benefitu sprostredkovať vzdialenú interakciu. Prostredníctvom internetu je možné poskytovať nielen IT služby bezprostredne spojené s týmto prostredím ako je tvorba digitálneho obsahu, programovanie či služby spojené s prevádzkou

a internetu vrátane jeho bezpečnosti, ale celé spektrum ďalších činností spojených so vzdelávacími aktivitami, konzultáciami, poskytovaním finančných služieb, poskytovaním informácií, službami spojenými s verejnou a štátnou správou, kontaktovanie sa s verejnými inštitúciami, marketingom, obchodovaním, doplnkové a podporné činnosti zdravotníckej starostlivosti, ktoré si napr. nevyžadujú osobný kontakt pacienta s ošetrovateľom (konzultácie, e-recept, e-PN) a množstvo ďalších činností, poskytovaných sprostredkované pomocou elektronických aplikácií. Podľa odhadov Európskej komisie, obchody uzatvorené prostredníctvom digitálnych technológií počas rokov 2016-2021 vzrástli viac ako päť násobne.

Nedávne reštriktívne opatrenia vedome mierené proti rozširovaniu sa pandémie koronavírusu obmedzovaním alebo zamedzovaním hromadného pohybu a stretávaní sa obyvateľstva, okrem viacerých negatívnych dôsledkov, pozitívne zvýšili akceleráciu a umocnili trendy digitalizácie spoločenských procesov, podporili transformáciu vzťahov s nimi súvisiacimi. Práca na diaľku cez digitálnu komunikáciu zostala aj v post Covidovom období, kedy sa režimové opatrenia pohybu osôb uvoľnili do neobmedzeného stavu, povolenou a využívanou formou vykonávania pracovnej činnosti všade tam, kde je to z jej povahy možné. Vysokorýchlostné internetové pripojenie, umelá inteligencia, mobilné alebo smart zariadenia, cloudové služby výrazne zmenili dynamiku procesov fungovania spoločnosti na všetkých regionálnych úrovniach s dopadom na celosvetové dianie. Služby poskytované prostredníctvom internetu nadobúdajú stále viac kľúčovú úlohu vo fungovaní svetovej spoločnosti a ekonomike.

1.1. Využívanie internetu na vybrané činnosti na súkromné účely v Slovenskej republike

Vybavenosť IKT zariadeniami predstavuje nutný predpoklad ich reálneho používania. Na zisťovanie, na aké aktivity na súkromné účely sú IKT zariadenia na Slovensku aktuálne využívané sme využili výsledky štatistických zisťovaní vykonaných Štatistickým úradom SR z posledného kvartálu v roku 2023. Sledované boli nasledovné vybrané aktivity predstavujúce kategoriálne premenné, pričom každý respondent mohol vybrať viacero činností:

- Odosielanie alebo prijímanie e-mailov
- Telefonovanie cez internet a videohovory prostredníctvom internetu cez aplikácie
- Účasť v sociálnych sieťach
- Zasielanie okamžitých správ cez internetové aplikácie
- Čítanie online spravodajstva, novín alebo časopisov
- Vyhľadávanie informácií súvisiacich so zdravím

- Vyhľadávanie informácií o tovaroch alebo službách
- Vyjadrenie názorov na občianske a politické témy prostredníctvom webových stránok alebo sociálnych sietí
- Účasť na online konzultáciách alebo na hlasovaní týkajúcich sa občianskych a politických tém
- Hľadanie práce alebo posielanie žiadostí o prijatie do zamestnania
- Predaj tovaru alebo služieb prostredníctvom online aukcií
- Internetové bankovníctvo cez web stránku/ aplikáciu v mobile

V rámci zisťovania boli rozlišované nasledovné vekové kategórie participantov, predstavujúce taktiež kategoriálne premenné:

- Od 16 do 24 rokov
- Od 25 do 34 rokov
- Od 35 do 44 rokov
- Od 45 do 54 rokov
- Od 55 do 64 rokov
- Od 65 do 74 rokov

Najvýraznejšia zhoda medzi opytovanými nastala pri najčastejšej deklarovanej činnosti na internete vo forme odosielania a prijímania e-mailov. Drobnú odchýlku vykázali len mladí dospelí z najmladšej vekovej kategórie osôb, a to len s malým rozdielom. Jedná sa o krátko trvajúcu činnosť najčastejšie medzi dvoma komunikujúcimi, s jasným cieľom odovzdania si stručných informácií.

Pri podrobnejšom skúmaní sme zohľadňovali kľúčové prvky, ktoré ovplyvňujú životný štýl jednotlivcov a to vekové kategórie a pohlavie, štatistickú signifikanciu ktorých sme overovali pomocou Pearson Chi-kvdrát testu.

Tab. 1: Pearson Chi-kvdrát test vplyvu pohlavia na využívanie internetu na vybrané aktivity na súkromné účely – Slovenská republika, štvrtý kvartál 2023

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	41185,612 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	41261,502	2	,000
N of Valid Cases	20265472		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,18E+6.

Zdroj: Vlastné spracovanie z údajov Štatistického úradu SR

Nakoľko rodové diferencie, ktoré sa prejavili v vplyve na využívanie internetu pri vybraných aktivitách na súkromné účely sa prejavili len v dvoch činnostiach a to pomerne nevýrazne,

v ďalšom pokračovaní sa miere vplyvu pohlavia na činnosti na internete viac nebudeme venovať.

Tab. 2: Pearson Chi-kvdrát test vplyvu vekových kategórií na využívanie internetu na vybrané aktivity na súkromné účely – Slovenská republika, štvrtý kvartál 2023

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	125682,262 ^a	14	,000
Likelihood Ratio	126040,146	14	,000
N of Valid Cases	20265472		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 272965,44.

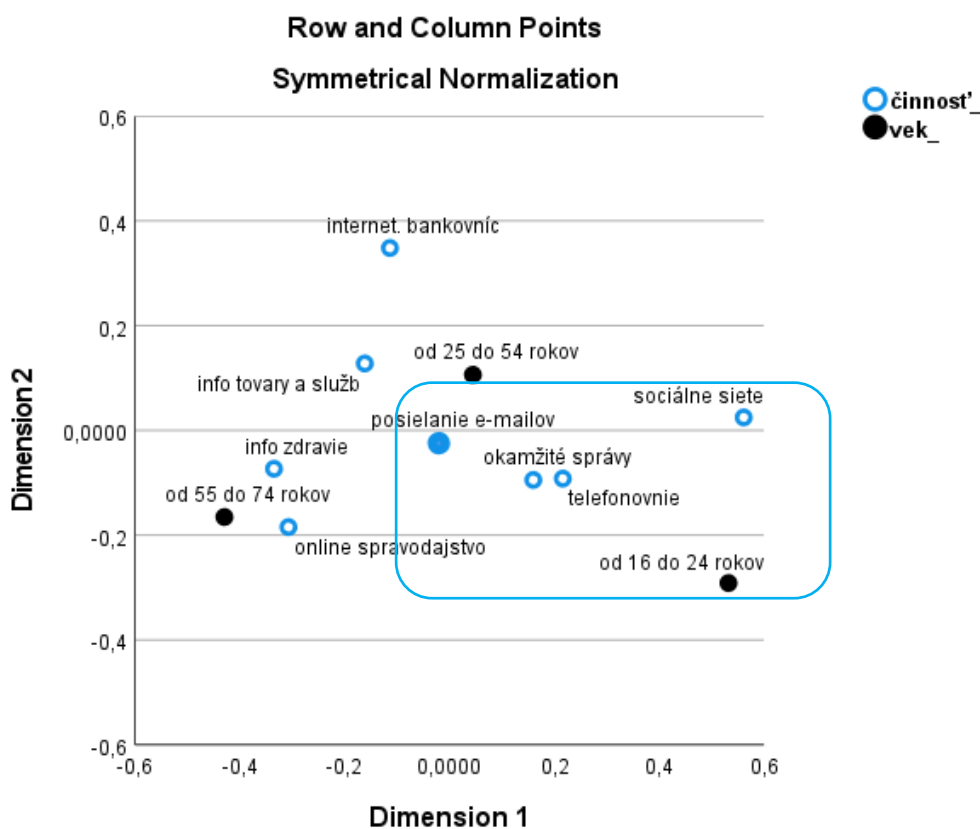
Zdroj: Vlastné spracovanie z údajov Štatistického úradu SR

1.2. Využívanie internetu vzhľadom na vekové skupiny a vybrané činnosti na súkromné účely v Slovenskej republike

Napriek tomu, že rozdiely vo vybraných činnostiach vykonávaných na internete na súkromné účely nepreukázali z pohľadu pohlavia a vekových skupín štatisticky významné rozdiely, niektoré odlišnosti z hľadiska vekových kategórií sú identifikovateľné a chceme na nich poukázať. Rozdiely konkretizujeme a vizuálne zobrazujeme pomocou desiatich najpočetnejších činností prostredníctvom jednoduchej korešpondenčnej analýzy. Výsledkom je po zohľadnení vykonávaných činností zlúčenie veľmi podobných vekových kategórií strednej a staršej časti populácie do nasledovných troch kategórií:

• Od 16 do 24 rokov	• Od 25 do 54 rokov	• Od 65 do 75 rokov
Od 16 do 24 rokov	Od 25 do 34 rokov Od 35 do 44 rokov Od 45 do 54 rokov	Od 55 do 64 rokov Od 65 do 74 rokov

Obr. 1: Korešpondenčná mapa využívania internetu na vybrané aktivity na súkromné účely – vekové kategórie Slovenská republika, štvrtý kvartál 2023¹

Zdroj: Vlastné spracovanie z údajov Štatistického úradu SR

Ako už bolo pertraktované, všeobecná zhoda participujúcich respondentov nastala pri najčastejšom využívaní internetu na odosielanie a prijímania e-mailov, preto je na korešpondenčnej mape umiestnená v centrálnej oblasti ťažiska trojuholníka, vrcholy ktorého sú tvorené tromi výslednými vekovými kategóriami. Pre adolescentov a mladých dospelých vo veku 16 až 26 rokov dominujú činnosti spojené s bezprostrednou komunikáciou uskutočňované v reálnom čase ako je interakcia na sociálnych sieťach, zasielanie okamžitých správ sprostredkovaných internetovými aplikáciami, telefonovanie cez internet vrátane videohovorov prostredníctvom internetových aplikácií. Nakoľko tínedžeri a mladí dospelí prakticky nepretržite sledujú tok komunikácie distribuovanej širokou verejnosťou alebo vlastným okruhom nimi sledovaných osôb, sú schopní veľmi rýchlo registrovať v tomto okruhu zverejňované správy. Pravidelnou online konektivitou získavajú špecifický, avšak niekedy až

¹ Sledované dáta sú dostupné len za rok 2023, preto zatiaľ nie je možné sledovať vývoj a vykonať porovnanie s predošlým obdobím.

prekvapivo dobrý prehľad o dianí v spoločnosti bez toho, aby čo i len okrajovo sledovali informácie z tradičných, masovokomunikačných prostriedkov. Zraniteľnosť tejto mladej generácie spočíva v absencii návyku konfrontovať informácie o udalostiach medzi paralelnými zdrojmi rôznych médií, obzvlášť ak sa naviažu na uzavretú skupinu názorových „rebelov“.

Produktívni dospelí vo veku 25 až 54 rokov sa v rámci činností na internete najvýraznejšie vyznačujú odosielaním a prijímaním e-mailov. Vykonávanie práce z domu a pohyblivá pracovná doba stále intenzívnejšie stierajú hranice medzi pracovnou a mimopracovnou dobou. E-shopy poskytujú služby nepretržite, tým online nakupovanie stratilo bariéry určené otváracími hodinami. Medzi prednosti mailovej komunikácie patrí, že prenos informácií je veľmi rýchly a komunikácia medzi osobami môže byť aj asynchrónna, t. j. odohrávať sa s časovým oneskorením, keď adresát si elektronickú správu nájde uloženú v doručenej pošte. Štandardné posielanie mailov, teda nie nevyžiadaná pošta, phishingové útoky alebo iné hromadné rozposielanie mailov, býva cielené konkrétnemu adresátovi alebo adresátom s presným obsahom a nevznikne byť spojené s rozširovaním nevhodného alebo škodlivého obsahu. Obvykle synchronne dynamické zasielania okamžitých správ cez internetové aplikácie v tomto veku je pomerne obľúbené a len mierne zriedkavejšie, ako u mladšej vekovej kategórie. Od ostatných vekových kategórií, sa stredný vek odlišuje častejším používaním internetového bankovníctva cez web stránky alebo aplikáciu v mobile, nakoľko vzhľadom na vek je opodstatnený predpoklad, že sú zárobkovo aktívni a majú povinnosti vyplývajúce z vedenia domácnosti či starostlivosti o rodinu. V spojitosti s kumulovaním informácií získavaných z internetu a bežnými životnými situáciami stredná veková kategória populácie intenzívnejšie vyhľadáva informácie o tovaroch službách, zdraví a súvislostiach s bežným životom. Čítanie online spravodajstva, novín alebo časopisov je v tejto vekovej skupine síce častejšie, ako u mladších, avšak nie je natoľko pravidelné, ako u zástupcov staršej časti populácie.

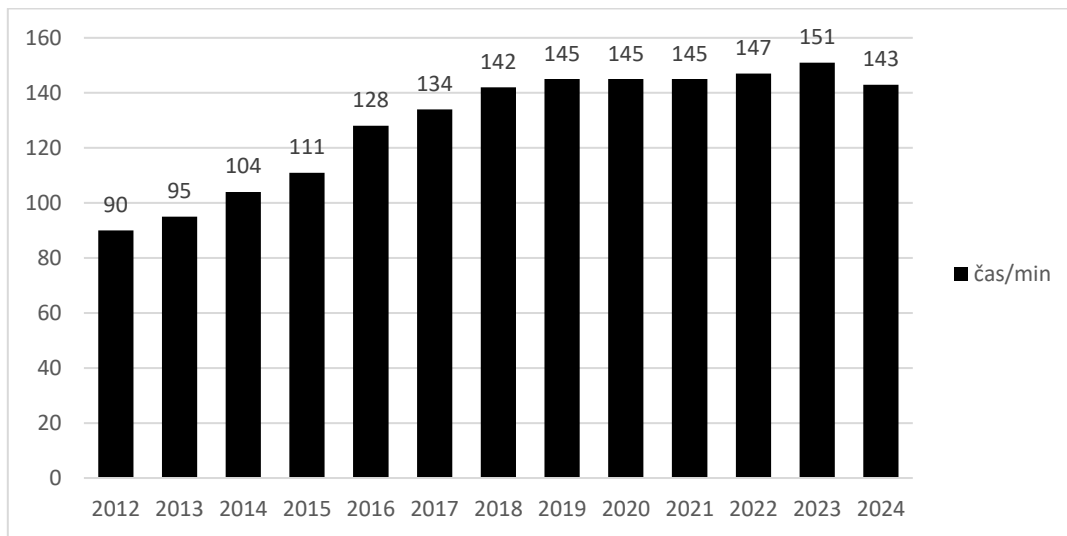
Časť aktuálnej populácie staršia ako cca 40 rokov sa v porovnaní s mladšími obyvateľmi počas svojho života bola nútená prekonávať istý handicap, ktorý spočíva v priebežnom získavaní návykov spojených s používaním moderných IKT, ktoré sa pre nich stali dostupné až v dospelom alebo dospievajúcom veku. Súčasné deti s nimi vyrastajú niekedy až predčasne priskoro. Podľa zisťovania Štatistického úradu SR, dospelí vo veku 55 až 74 rokov sa vyprofilovali pri čítaní online spravodajstva, novín alebo časopisov a vyhľadávaní informácií súvisiacich so zdravím. Dá sa konštatovať, že sa pomerne dobre vysporiadali s IKT a využívajú ich na sledovanie spravodajstva, ktoré sa v online prostredí javí ak pre nich ako flexibilnejšie, dynamickejšie a objektívnejšie, ako poskytujú tradičné médiá.

2 Mediálne pôsobenie sociálnych sietí

Kým *realita* je všetko to, čo ľudia prežili a s čím sa stretli v bežnom živote, *mediálna realita* je obraz reality prezentovaný médiami, ktorá nemusí spĺňať atribút zrkadlového odrazu verne kopírujúceho originál. Pojem obraz síce primárne znamená predovšetkým reprodukciu zmyslovo vnímateľného objektu napríklad fotografiou, kresbou, , sochou, videom, filmom, avšak (Seilerová, Seiler, 2008, s. 98) upozorňujú, že slovo obraz môže vyjadrovať aj istú abstrakciu a predstavovať posolstvo subjektu smerované ku objektu tak, aby podanie skutočnosti pôsobilo presvedčivo a realisticky. Tolerovateľnosť abstrakcie a predstavivosti, respektíve hranica medzi neškodnosťou a škodlivosťou pri odchýľovaní sa mediálnej reality od objektívnej reality predstavujú riziko, nad ktorý sa príspevok pozastavuje. Snaha o získanie vysokej *sledovanosti* vedie denníky ku praktikám tendenčného výberu tém. (Jakubowitz, 2017, s. 128) Podľa (Ivančíka, 2021b) informácie, ktoré sa k príjemcovi dostávajú nie sú nijak obmedzované hranicami národných štátov alebo iným ohraničením, naopak sú voľne šírené pomocou moderných technológií. Média sprostredkovávajú udalosti, ktoré sa odohrali nezávisle od vzdialenosti, času a jazykových bariér, pritom stupeň pozornosti je možné modifikovať podľa rôznych, avšak nepresne definovaných kritérií. Problémom je, že mediálna realita sa v dôsledku činnosti médií a očakávaní ich konzumentov nezriedka dostáva do rozporu s reálnou skutočnosťou. So stúpajúcou dostupnosťou informácií narastá potreba zameriavať na to, kde, akými prostriedkami a akými najefektívnejšími postupmi hľadať aktuálne, optimálne a relevantné informácie (Kaščák, 2019). Ako uvádzajú autori (Kuchtová, 2021) aj (Ivančík, R., 2022a), negatívnym dopadom masovokomunikačných prostriedkov je úmyselné rozširovanie rôznych nepravdivých, zavádzajúcich informácií či konšpiračných teórií s cieľom dezinformovať verejnosť. Menší rádius vplyvu na zavádzanie verejnosti má misinformácia. (Ivančík, 2021b, s. 20) ju označuje ako nesprávnu alebo zavádzajúca informácia, ktorá nie je šírená ani systematicky, ani úmyselne, ani s cieľom ovplyvniť rozhodovanie alebo názory tých, ktorí ju prijímajú.

Sociálne médiá majú rozsiahly a významný vplyv nielen na online aktivity, ale majú dopad aj na offline správanie a život vo všeobecnosti. Nasledovný graf zobrazuje priemerný čas strávený na sociálnych sieťach za posledných dvanásť rokov celosvetovo vyjadrený v minútach.

Graf 1: Priemerný čas strávený na sociálnych sieťach denne, celosvetovo (2012-2024)

Zdroj: Vlastné spracovanie z údajov Statista²

Podľa Statista³, počas globálneho online prieskumu používateľov vo februári 2019 významná časť respondentov uviedla, že sociálne médiá zvýšili ich prístup k informáciám, jednoduchosť komunikácie a slobodu prejavu. Na druhej strane respondenti tiež mali pocit, že sociálne médiá zhoršili ich osobné súkromie, zvýšili polarizáciu v politike a zvýšili každodenné rozptýlenie. Keď si uvedomíme, že priemerný čas strávený na sociálnych sieťach denne je celosvetovo za posledné roky viac ako 140 minút, jedná sa o podstatnú časť času disponibilného na voľnočasové aktivity normálne pracujúceho človeka. V spojitosti silnej väzby mladých ľudí na sociálne siete dopad ich vplyvov na mladú generáciu vynucuje zvýšiť pozornosť.

3 Opatrenia na regulovanie obsahu na digitálnych platformách

Do pozornosti čitateľa odporúčame nový nástroj vydaný Európskou komisiou na regulovanie obsahu na digitálnych platformách, tzv. akt o digitálnych službách (Digital Services Act). Základným cieľom DSA je zvýšiť bezpečnosť používateľov a transparentnosť digitálneho prostredia. Všeobecný dátum začatia jeho platnosti nastal 27. februára 2024. Podľa aktu DSA musia oficiálne vyselektované veľmi veľké online platformy (VLOP Very Large Online Platforms⁴) a veľmi veľké online vyhľadávače (VLOSE Very Large Online Search Engines⁵)

² Medzinárodná platforma dát z viac ako 22500 zdrojov a 57 krajín sveta.

³ <https://www.statista.com/statistics/433871/daily-social-media-usage-worldwide/#statisticContainer>

⁴ Komisia 25. apríla 2023 oficiálne označila 17 online platforiem za VLOP, napr. AliExpress International, Amazon Services Europe, Apple Distribution International Limited, Booking.com B.V., LinkedIn Ireland, Meta Platforms Ireland, Microsoft Ireland a ďalšie.

⁵ Komisia 25. apríla 2023 oficiálne označila online vyhľadávače Google Ireland Ltd. a Google Play za VLOSE.

posudzovať a primerane zmiernovať riziká pre duševné zdravie používateľov a šírenie škodlivého obsahu. Jedná sa napr. o možnosť kontroly algoritmov, ktoré sú používané na odporúčanie obsahu používateľom, ako aj o ich úlohe pri zosilňovaní určitých systémových rizík vrátane rizík súvisiacich s volebným procesom a občianskou diskusiou, zmierniť riziká súvisiace s pluralitou médií a občianskou diskusiou, s duševnou pohodou používateľov (napr. návykové správanie a obsahové „králičie diery“), ochranou maloletých, zmiernenie potenciálneho vplyvu ich odporúčacích systémov na šírenie nezákonného obsahu, ako je propagácia nelegálnych drog a nenávistných prejavov, extrémizmus, terorizmus. V prípade podozrenia z porušenia právnych predpisov Komisia môže rozhodnúť o začatí vyšetrovania a použiť svoje vyšetrovacie nástroje, ako je vydanie žiadosti o informácie, uskutočnenie výsluchov a inšpekcie priestorov. Podľa článku 74 ods. 2 aktu o digitálnych službách môže Komisia v reakcii na žiadosti o informácie uložiť pokuty za nesprávne, neúplné alebo zavádzajúce informácie. V prípade neposkytnutia odpovede môže Komisia rozhodnutím vydať formálnu žiadosť. V tomto prípade by neposkytnutie odpovede v stanovenej lehote mohlo viesť k uloženiu pravidelného penále. Napr. konkrétne 2. októbra 2024 Komisia zaslala YouTube, Snapchat a TikTok žiadosti o informácie o odporúčacích systémoch podľa aktu o digitálnych službách (Európska komisia, 2024).

Záver

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že prístup na internet a využívanie IKT zariadení majú významný vplyv na bežnú populáciu. Sú dôvodné očakávania, že tieto trendy budú naďalej v budúcnosti na vzostupe. Preto je dôležité sledovať a predvídať ich vývoj, aby bolo možné lepšie reagovať nielen na potreby obyvateľstva, ale aj účinnejšie chrániť ich duševné zdravie a zmiernovať riziká šírenia škodlivého obsahu na internete.

Inovácie sú nutným predpokladom rozvoja spoločnosti a udržania konkurencieschopnosti, preto moderné IKT napriek naznačeným aplikačným problémom sú a musia zostať neoddeliteľnou súčasťou a pilierom vývoja, na ktorý je žiadúce flexibilne reflektovať prostredníctvom vykonateľného regulatívneho systému. Sú namieste očakávania, že spoločensky neakceptovateľné správanie chrániace obyvateľstvo by malo byť vykonateľné aj v online prostredí s primeranou, rýchlou a účinnou legislatívnou odozvou. Príspevkom sme sa snažili poukázať na aktuálny stav a reálne možnosti kreujúcej sa regulácie digitálneho obsahu digitálnych sociálnych médií. Výber informačných zdrojov závisí od slobodnej vôle každého človeka. Aj pri najúčinnejších regulatívnych opatreniach, každý používateľ internetu

musí počítať a mal by sa dokázať vysporiadať s prípadnými rizikami plynúcimi napr. z neobjektívneho alebo zvädzajúceho obsahu.

Pod'akovanie

Tento článok je čiastkovým výstupom riešenia vedeckovýskumnej úlohy Výsk. 161. Metódy riešenia policajne relevantných udalostí na Akadémii Policajného zboru v Bratislave.

Referencie

- Barthes, Roland. *Kritika a pravda*. Liberec: Dauphin, 1997.
- Baudrillard, Jean. *The Gulf War did not take place*. Bloomington: Indiana University Press, 1995.
- Buzan, Barry ; Waeaver, Ole; Wilde Jaap de. *Bezpečnosť: nový rámec pro analýzu*. Brno: Centrum strategických studií, 2005.
- Ftorek, Jozef. *Manipulace a propaganda: na pozadí současné informační války*. Praha: Grada, 2017.
- Ilowiecki, Maciej; Zasepa, Tadeusz. *Moc a nemoc médií*. Bratislava: Veda, 2003.
- Ivančík, Radoslav. „Dezinformácie ako bezpečnostná hrozba pre demokratickú spoločnosť.“ *Právo a bezpečnosť* 15.3 (2021): 16-33.
- . „Základné teoretické a terminologické východiská skúmania problematiky dezinformácií.“ *Národná a medzinárodná bezpečnosť 2021*. Liptovský Miuláš: Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika, 2021. 165-172.
- Jakubowicz, Karol. *Média a demokracie v 21. století: hledání nových modelů*. Brno: Masarykova univerzita, 2017.
- Janošec, Jozef. „Bezpečnostní realita – předmět sekuritologie.“ Liptovský Mikuláš: Akadémia ozbrojených síl generála Štefánika, 2009. 27-33.
- Kaščák, Martin. „Medzinárodná policajná spolupráca v európskom priestore na príklade Stredoeurópskej policajnej akadémie.“ *Aktuálne problémy rezonujúce Európou (Právno-bezpečnostné aspekty)*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2019. 171-178.
- komisia, Európska. „Komisia zasiela YouTube, Snapchat a TikTok žiadosti o informácie o odporúčacích systémoch podľa aktu o digitálnych službách.“ 2.. október 2024. <<https://digital-strategy.ec.europa.eu/sk/news/commission-sends-requests-information-youtube-snapchat-and-tiktok-recomm>>.
- Kuchtová, Jana. „Vybrané informačné a komunikačné technológie využívané počas pandémie Covid-19.“ *Policajná teória a prax* 29.1 (2021): 5-22.

Manovich, Lev. *Jazyk nových médií*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018.

Řehka, Karel. *Informační válka*. Praha: Academia, 2017.

Seilerová, Božena; Seiler, Vladimír. *Člověk – masmédiá – realita*. Bratislava: Iris, 2008.

Schopenhauer, Arthur. *Umění dostat v každé debatě za pravdu: eristická dialektika*. Praha: Portál, 2019.

Urban, Lukáš; Dubský Josef; Murdza; Karol. *Masová komunikace a veřejné mínění*. Praha: Grada, 2012.

Volek, Jaromír; Urbániková, Marína. . *Čeští novináři v komparativní perspektivě: hybridní, virtuální a mizející žurnalisté v post-transformační fázi*. Praha: Společnost Academia, 2017.

Williams, Michael C. „Words, images, enemies: Securitization and international politics.“ *International studies quarterly* (2003): 511-531.
<<https://academic.oup.com/isq/article/47/4/511/1804912>>.

Kontakt

doc. RNDr. Tatiana Hajdúková, PhD.

Akadémia Policajného zboru v Bratislave

Sklabinská 1, Slovenská republika

E-mail: tatiana.hajdukova@akademipz.sk